

Pa pošti prejemnik:
za
celo leto naprej 26 K — b
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 60 "
mesec " 2 " 20 "
V upravnih prejemnikih:
za
celo leto naprej 20 K — b
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " 60 "
mesec " 1 " 20 "
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeva ulica št. 2.
Rokopisi se ne vrščajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.
Uredništvo je v Sem-
niskih ulicah št. 2, 1, 17
Izhaja vsak dan, izvemž
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 4.

V Ljubljani, v torek 7. januarija 1902.

Letnik XXX.

K. H. Wolf in — Srbi.

Sramotni padec Wolfov je vzbudil v Avstriji in celo izven nje splošno senzacijo. V nekrologih se je pripoznavalo, da je bil Wolf vsekakor najnadarjenejši mož svoje stranke, a to priznanje z ozirom na duševni nivo vsenemške stranke ni pomenilo mnogo. Vendar pa so imeli vsenemci precej vzroka obžalovati padec tega moža, ki je s svojim temperamentom in agitatorično spretnostjo privedel sprva slabotno in malo pomembno stranko do današnje moči. Izven vsenemške stranke pa pač ni bilo pametnega človeka, ki bi potočil solzo za Wolfom. V vsem delovanju tega politika ni bilo momenta, ki bi ga mogel napraviti simpatičnega katerikoli slovanski stranki, če ji njeno slovanstvo ni samo pretveza za skrivne cilje. Ali vendar so se našli čudaki, ki točijo vroče solze na Wolfov politični grob. V belgrajskih »Malih Novinah«, precej razširjenem srbskem dnevniku, je napisal nekdanji srbski generalni konzul za Anglesko in Severno Ameriko, Nikola Jovanović, uvodni članek z naslovom: »Ne ženska, temveč politika!« V tem članku beremo med drugimi naslednje stavke:

»Če bi ves svet ometaval gospoda K. H. Wolfa z blatom in kamenjem, ker je bil podlegel človeški slabosti, in če bi delali tako celo njegovi sorojaki, za katere je tolikokrat zastavil junaško telo in življenje svoje, — ti, Srb, ne smeš storiti tega, pa če bi tudi ostal edini na svetu, ki tudi zdaj še goji do njega sočustvo, spoštovanje in zaupanje. Bil bi vreden zaničevanja, ko bi kdaj pozabil, da je K. H. Wolf doslej edini Nemec, ki goji plemenito sočutje za tvoje narodne rane in ki je s parlamentarne tribune oznanjal vsemu svetu, da ima tvoj narod slavno zgodovino in pravico do samostojne narodne eksistence«.

Ta jako ganljivi, navdušenosti in hvaležnosti polni slavospev pa nikakor ni tako neopravičen, kakor bi se mislilo na prvi pogled. Že dolgo časa sem izkazuje vsenemški organ »Osiedeutsche Rundschau« posebno blagonaklonjenost Srbom in velikosrbski ideji. Časih izide številka, ki bi bila lahko pisana v srbskem jeziku in tiskana v

Belegradu: več prostora je posvečenega srbski nego vsenemški stvari. Odkod ta čudna prijaznost, to ganljivo medsebojno razmerje? Tudi v parlamentu in v delegacijah je izvrševala vsenemška frakcija z veliko marljivostjo srbske posle, posebno z ozirom na Bosno in Dalmacijo. Ob razpravi nujnega predloga glede slovenske univerze v Ljubljani je zaklical neki vsenemški poslanec, da bi bila edino potrebna univerza na slovanskem jugu — srbska univerza v Sarajevu. To nikakor ni bil samo slab dovtip, kakor so morda mislili tisti poslanci, ki so se smejali. Kakor kak najbolj fanatični »Šumadinec« reklamira Wolf južno Dalmacijo, vso Bosno in Hercegovino in menda celo Slavonijo za Srbe — in to z vso resnobo in odkritosrčnostjo. Medtem ko so mu Slovenci in Hrvati inferijorna rasa, zrela komaj za ljudske sole, daruje Srbom univerzo na hrvaških tleh.

To je vsekakor zelo čudna prikazen, ki se da razlagati tem težje, ker so Srbi vendar nekaka ovira nemškemu »prodiranju na vzhod«, kakor so mu Slovenci ovira na jugu. Ali razlaga je kljub temu mogoča. V vsenemškem programu so politična vprašanja stopila že davno v ozadje in Wolf-Schönererjeva stranka je danes samo in edino še protirimska stranka. V svojem političnem delovanju je omahljiva, veterinarska, geslo sledi geslu, drugo drugemu v ničemer podobno, in ljudstvo, dasi še tako zaslepljeno in fanatizirano, bi morda naposled vendar spoznalo plitvost in neresnost teh ljudi. Toda v enem je stranka trdna in dosledna, v svojem boju proti katolicizmu. Tu je smer zmirom ista, tu so dobra vsa sredstva, če se strinjajo s političnim programom stranke ali ne. In tu je tudi razlaga ganljivi naklonjenosti vsenemcev do Srbov: v Slovencih in Hrvatih ne sovražijo toliko Slovanov, nego katoliške Slovane. Da bi se vsenemci s pravoslavni ali protestantskimi Slovani morda prav dobro razumeli, kaže Eisenkolbov vzklík: »Dobro došli« — ko je v zbornici neki češki poslanec omenjal protirimsko gibanje med Čehi.

Srbi se niso ozirali na to, da vsenemška naklonjenost do njih ne izvira toliko iz

ljubezni do Srbstva, nego iz sovraštva do Hrvatov in Slovencev in njihove katoliške vere. Sprejeli so to naklonjenost z obema rokama, pozabili nekoliko na slovansko bratstvo ter šli naposled v svoji hvaležnosti tako daleč, da jokajo na grobu politika, ki je imel navado, da je imenoval Slovence in druge avstrijske Slovane — razen Srbov seveda — »Kulivolk«, narod sužnjev. Hvaležnost je lepa čednost — kdo bi jim zameril?

Dr. Tavčar je pa s Srbi osnoval na Dunaju skupen klub. To je popolnoma v smislu njegove politike. Ta politika je pa protikatoliška, zato jo odobravajo nemško-protestantski Slovenci in slovansko-protikatoliški »pravoslavni« Srbi.

Poslanec Klofač je vpil v Pragi, da morajo tudi Slovenci »proč od Rima«. To geslo je našlo svoj konkretni izraz v slov.-nemški liberalni zvezi in v slovensko-srbski politični zvezi.

Tu ni več govora o slovanskem bratstvu (opozarjamo na to »Edinost«!), tu ni več govora o skrbi za naše narodno-gospodarske interese (opozarjamo na to vse obsejne Slovence!) — tu odločuje le mednarodni framasonski klic: »Proč od Rima!«

Za slovensko politiko je tu seveda jasen položaj. Z ljudmi, kateri sočustvujejo z vsenemci, za ljudi, kateri hočejo gibanje »Proč od Rima!« zanesti tudi v našo politiko, ne more biti zveze med nami!

Kdaj se snide državni zbor?

Neki vladi precej blizu stoječi dunajski list vé poročati, da se poslanska zbornica ne snide 20., marveč še le 28. januarija. S tem hoče dobiti vlada potrebnega časa za pogajanje mej Čehi in Nemci. Če bi se pa že iz priprav za ta posvet pokazalo, da ni pričakovati od spravni konferenc prav nikakega uspeha, je vlada sklenila, da državnega zbora več ne skliče krednemu zasedanju. Nasprotno se pa trdi v vladnih krogih, da se parlament

snide na vsak način, ni pa še določen termin, kdaj se vrši prva seja.

Krščansko-socialni strankarski shod.

Ob impozantni udeležbi zaupnikov kršč.-soc. stranke iz vseh delov Nižje-Avstrije se je vršil večeraj na Dunaju naznanjeni strankarski shod. Ogromno udeležbo na tem shodu priznavajo celo nasprotniki.

Najvažnejše je bilo poročilo posl. princa Liechtensteina o političnem položaju. Po njegovem mnenju je sedanji položaj brezupen, ker je parlament sam popolno brez moči in ne more niti uveljaviti novega poslovnega reda, kakoršen bi bil spodoben, da se napravi potreben red, na drugi strani pa imata vladar in vlada pomisleke proti premembi ustave. Proti pravočasni rešitvi drž. proračuna resno dvumijo vsi resni politiki, še večji optimizem pa je, če kdo misli na parlamentarno rešitev nagodbe in trgovinskih pogodb. Temelji parlamenta so razdejani in vsled tega so seštetih dnovi parlamenta; moral bi se zgoditi pravi čudež, če bi se drugače rešile zamotane razmere. — Za njim je govoril mej drugimi poslanec Schneider, ki je rekel koncem svojega govora: »Nikakor ni izključeno, da se prej ali slej zistira ustava; potem pride na vrhunc birokracija, za njo pa židje, ki bodo znali izkoristiti položaj. Dobili bomo zadolžene uradnike, židje jim bodo posejevali na menjice, in uradovalo se bo potem tako, kakor žele židje«.

Velepomenljiv je bil govor župana dr. Luegerja. Govoreč o zunanji politiki, posebno o razmerju naše države do Nemčije, je dejal dr. Lueger: »Kršč.-soc. so zvesti somišljeniki trozveze, četudi se ne ogrevajo posebno za Lahe. Da gremo z Nemčijo, je naša iskrena želja; naglašati pa moramo ob tej priliki, naj se nemške države ne vmešavajo v naše notranje razmere. Pravi škandal, je da Nemčija podpira avstrijsko »Los von Rom« gibanje. Nemški bratje naj pometajo najprej pred svojim pragom, nas naj puste v miru.« — Govornik je potem prešel na avstro-ogersko nagodbo ter rekel: »kleniti se mora nagodba in sicer ne samo za deset let, marveč za vedno, da

LISTEK.

Prvikrat z očetom k zornici.

Srbski spisal Lazar U. Lazarević. — Poslovenil Darinko.

(Dalje.)

Drugokrat spet — bila je deseta ura javaljne — se privleče iz kavarne. Astrahansko kučmo je imel pomaknjeno na stran, preko prsi se mu je vila zlata kot prst debela verižica, za pasom je imel samokres, okinčan z zlatom in dragim kamenjem. Ko je vstopil, zdelo se je, kakor da bi se mu nabrala koža okolu levega očesa. Bil je nekoliko dobre volje.

Pri vratih izvleče uro izza pasa, kakor da bi hotel videti, koliko je.

»Ali si se že vrnil?« ga vpraša mati. — »Jeli tvoja ura že popravljena?«

»Popravljena!« reče on.

»A kaka verižica je to?«

»Verižica, kakor vsaka druga verižica«, reče on, ali nekako nežno, ne da bi se razburil.

»Znam to«, reče mati, »a kje si jo dobil?«

»Kupil sem jo!«

»A ta kučma? Tako ima le Miče Kaznačej*«.

»Tudi njo sem kupil!«

»Ti jo je li prodal?«

»Prodal!«

»A kakov?«

Ali tu pogleda moj oče mater nekako postrani. Ona utihne.

On se začne slačiti. Gledam izpod odeje. Izvleče izza pasu neki omot, debel kakor pest, ter ga vrže na mizo, a ta zazvenči. Sami pristni dukati, brate!

»Na!« reče »spravi to!«, ter gre v kuhinjo.

Moja mati prime tisto mošnjajo nekakole z dvema prstoma, ravno tako kot bi vzdignila umazano otročjo plenico.

»A kaj hočem početi?« reče sestri, »s tem denarjem? Ta je preklet! Ta je vražji! To bode hudič odnesel, kakor je tudi prinesel!«

Kakor že vidite, ni bilo tu ni sreče ni življenja!

In tako je bila moja mati nesrečna, in nesrečni bili smo z njo mi vsi

* Kaznačej, rusk. davkar.

Nekdaj, pripovedovala mi je mati, bil je oče ves drugi človek; pa tudi jaz se spominjam, kakor skozi meglo, kako me je čisto držal na kolenih, ko sem bil še zelo majhen, napravljaj mi je iz bezga piščalke, ter me vodil s seboj na vozu na livade. Ali, rekla je mati, od kar se je začel družiti z Mičom Kaznačejem, Krstom iz Makevine ulice, Oibrekotom lekarničarjem in še z nekimi drugimi, se je ves izpremenil in začel hoditi pota, katerih ne bi smel.

Od tistih dob ne trpi nikakih ugovorov; takoj se razsrdi: »Pazi na svoj posel!« ali: »Imaš ti morda kake druge skrbi?«

S tem si ni bil nikakor na koristi, rekel sem: videl je on sam, da ne dela prav; ali dobil ga je peklenšček v svojo pest, pa ga ni izpustil več.

Pa vendar, smešno je sicer reči, vendar je bil tupatam dober človek. Da, za boga! ali tako

Nekoč se vrne zopet domu. Ni bil sam! Čudno se je zdelo to moji materi. Stopal je z nekim drugim mimo vrat, s katerim se je pogovarjal po tihem. Prišli so na dvorišče. Slišali smo malo pozneje konjski topot in hrzanje. Nisem vedel, kaj to pomeni

Ko je on nato vstopil v sobo, sem začel smrčati in tudi moja sestra se je delala, kot da spi. Reče: »Dober večer« in umolkne. On molči, molči mati, jaz pa čakam.

Tu začne moja mati, a glas ji zveni zamolklo.

»So li mar odvedli vranca?«

»Odvedli so ga«, reče on.

Spet molči, le mati se vsekuje pogosto, a jaz čutim, kako joče.

»Mitre, rotim te pri Bogu, rotim te pri naših otrocih, zapusti, brate, drugovanje s hudičem! Tisti, ki se drži njega, izgubi ta in oni svet. Poglej Jovo kartaša! Tak gospodar, pa je pal sedaj tako globoko, da se ne more drugači živeti, nego da kupuje po selih kože za žide. Ali ti ni žal, za boga, da bi jaz na starost prosila skorje kruha od drugega in da bi ti naši otroci služili tujcu?« Nato začne ihteti.

Moj oče se razjari.

»A zakaj si začela mene zaklinjati z deco in jokati nad menoj živim? Kaj se slišiš radi ene mrhe? Saj ni on dobil od mene, ampak jaz od njega! Ako hočeš, ti jih kupim jutri deset!« (Dalje prih.)

7/1. 5h 20h

se nam ne bo treba vsakih deset let bitu z židovskimi Mažari; če pa tega nočejo, pa poskusimo nekoliko z ločitvijo. Ogrji bodo kmalu radi prišli in nas bodo prosili, naj jih zopet sprejmemo v zvezo.

O sklepih na tem važnem zborovanju dosedaj še ni došlo nikakih poročil. Shod se je ob največji zadovoljnosti vseh udeležnikov zaključil z živio-klici na cesarja.

Kriza v Bolgariji.

Po dolgem odlašanju in potem, ko so se mu izjalovili vsi drugi poskusi, se je knez Ferdinand konečno vendarle udal in sprejel demisijo Karavelovega ministerstva, ki v sobranju ni uživalo več nobenega zaupanja. Sostavo novega kabineta je knez poveril vodji Danjevu, ki je res v primeroma zelo kratkem času rešil svojo nalogo. Če je s tem rešil tudi še akutne državne krize, je kajpada vprašanje, na katero danes niti sam ne more odgovoriti.

Novo bolgarsko ministerstvo je tako le sestavljeno: Predsedstvo in zunanje zadeve je prevzel Danjev sam, notranje zadeve ter finance, torej dve najtežavnejši mesti, Sarafov, trgovino in promet so poverili Lukanovu, pravosodje Radjevu, dosedanjemu podpredsedniku sobranja Kandzevu nauk in Paprikovu vojno.

Novi kabinet se je že v soboto predstavil sobranju. Ministerski predsednik Danjev je v kratkih potezah razvil program nove vlade. Izjavil je, da nova vlada prevzema v polnem obsegu program prejšnje vlade, zelo kočljivo finančno vprašanje pa hoče rešiti v sporazumu s sobraajem. Nova vlada za sedaj ničesar drugega ne zahteva od sobranja, nego da dovoli dvamesečni provizorij in raztegne svoje delovanje do 1. marca. Mej tem časom hoče vlada predelati zakonsko osnovo glede najetja posojila ter jo iznova predložiti sobranju. Toda ta prva seja je pokazala, da sobranje ne zaupa novi vladi, ki sestoji iz samih Cankovih somišljenikov. Sobranje je namreč dovolilo, da se nadaljša zasedanja samo za eno sejo, v kateri naj se vrši razprava o budgetnem provizoriju. Ker pa nova vlada ne uživa v sobranju prav nikakega zaupanja, v nedeljo tudi ni dobila provizorija, in knez se je potem moral odločiti za razpust parlamenta. Kriza v Bolgariji torej tudi z nastopom nove vlade ni dospela do konečne rešitve.

Nedeljski počitek.

Katoliška vlada v Belgiji je dala po osrednjem obrtnem in trgovinskem svetu izdelati predlog za splošno uveljavljenje nedeljskega počitka. Član 1. prepoveduje vsem podjetnikom imeti delavce v delu več kakor šest dni v tednu. Čl. 2. Počitek vsak teden ne sme biti krajši kakor 36 ur neprenehoma. Čl. 3. Dan počitka mora biti nedelja, le izjemoma glede na potrebe posebnih obrti kak drug dan. Čl. 10. Tudi v slučajih, ko ima podjetnik pravico, imeti v delu uslužbenca v nedeljo, mora delo tako uravnati, da je tem mogoče izpolnjevati verske dolžnosti. Liberalci in socialisti so vsi divji in se pripravljajo na hud naskok proti temu gotovo koristnemu in človekoljubnemu predlogu. — Tudi v Genui se je osnoval odbor najodličnejših meščanov in politikov, ki si je stavil nalogo, da izvede nedeljski počitek.

Vstaja v Venezueli.

Južno-ameriško republiko Venezuelo vznemirja že dalje časa vstaja, ki povzroča predsedniku Castro in njegovi vladi največje preglavice. V soboto je sicer došla brzjavka, da je revolucija udušena, da je eden najnevarnejših vstaških vodij ubit, drugi pa pregnan, toda ameriški poročevalci niso vselej najzanesljivejši in se z druge strani trdi ravno nasprotno, da se širi vstaja po vsej republici in da bo general Matos, vodja vstaškega gibanja, ki ga poročevalci še niso proglasili mrtvim, strmoglavil predsednika Castro in njegovo vlado.

Pri tej vstaji so pa interesirani tudi Nemci. Poročali smo že pred nedavnim, da se je mej Venezuelo in Nemčijo vnel razpor radi zahtevane odškodnine v znesku nekaj milijonov. Nemška vlada zahteva, naj se izplača ta svota, ker trpe na 200 milijonov proračunani nemški interesi in ker je vlada na celi progi zaprla nemško železnico, katere gradnja je stala do 60 milijonov. Poslednji korak je storila venezuelska vlada radi tega, ker imenovana nemška železnica

ni hotela prevzati vladnih čet in je torej s tem naravnost podpirala vstaše. Vlada je bila torej popolno opravičena, zapreti železnico, in je potem pregnala iz republike tudi vodjo te železnice, nekega Knoopa. Nemci so seveda sedaj vsi iz sebe in najraje bi z vsem svojim brodom pridri nad predsednika Castro ter si osvojili republiko Venezuelo, ki je bila baje nekdanje nemške posesti in jo je cesar Karol V. leta 1528 izročil neki veliki rodbini, a so se jo po preteku 17 let polastili zopet Španci. Ta poskus jim pa greni severna Amerika. Sicer v Washingtonu sedaj še ne ovirajo nobenega prepirajočih se delov in mirno gledajo, kako se Nemcem cede sline po lepi južno-ameriški pokrajini, toda gotovo je, da se venezuelski vladi ni treba bati nemških groženj: kdor noče čuti, naj občuti; česar se ne doseže z uljudnimi notami, dosegle se bo z nemškimi topovi, kajti predsednik Roosevelt je neki že opetovano izjavil, da samo radi denarnih zahtev ne bo dopustil vojske.

Dve nemški križarki „Vineta“ in „Falke“ sta sicer že v venezuelskih lukah, „Moltke“ in „Stein“ sta na potu, in peta vojna ladija je odrinila ravno te dni, toda do bombardiranja je še izredno daleč. Predsednik Roosevelt morda niti tega ne dopusti, da bi se polastili Nemci carinskih uradov v štirih venezuelskih pristaniščih.

Vojna v Južni Afriki.

General Botha je pozval burske vodje, naj vztrajajo v vojni. V oklicu pravi, da bo tekem tekočega meseca dovolil angleški parlament nove svote za vojno v Južni Afriki. Angleško ljudstvo tega ne bo pripustilo in angleške čete bodo morale iz Južne Afrike domov. Kaj je neki mislil Botha s tem namigavanjem? Ako bi se na Angleškem pričeli nemiri in bi ljudstvo postalo nejevoljno, dajati vedno novih svot za brezvspešno vojno, bi bila res najhitrejša končana vojna v Južni Afriki.

Kitchener tolaži Angleže zopet z novim »bojnim načrtom«, ki bo »prav gotovo« imel vspeh, »ako se posreči«, kakor pravi »Daily Express«, poslati Kitchenerju v Južno Afriko 100.000 jezdecev in to število tako izpopolnjevati, da ostane nezmanjšano. List pravi, da je Kitchener »uvidel«, da ga težki topovi, katere mora voziti s seboj, pri guerilla-vojni le ovirajo.

Tekom meseca januarja in marca bode 20 angleških topničarskih baterij poslanih domov. V boj pojdejo skoro gotovo tudi indijski jezdeci, pred vsem pa ne bodo Angleži več pomikali se po bojnem terenu v manjših četah, na katere posebno pazijo Buri. Zadnje angleške poraze je zakrivila le taktika z manjšimi četami. Odslej, pravi imenovani list, bodo na pozorišču le velike kolone in eni najbolj pomnoženih kolon bode poveljeval brigadni poveljnik Dartuall, ki ima tako dobro taktiko, da Buri vedno izginejo, kadar se on prikaže. Nova vojska jezdecev bode po poročilu angleškega »Daily Express« močna 100.000 mož.

Nadalje pravi »Daily Express«, da razni sedanji polki kavalerije v Južni Afriki nujno potrebujejo izpopolnitve. Nek polk ima od prvotnih 500 mož samo še 80 jezdecev . . .

Ta izvajanja angleškega lista dokazujejo, da so Angleži jako naivni. Bahajo se s tem, da se Buri, ki so tudi sedaj razdeljeni v manjše oddelke, izogone večjim angleškim oddelkom. In radi tega Angleži slave — Dartuella! Nikakor še ni rešeno vprašanje, bode-li Angleški sploh mogoče, spraviti 100.000 jezdecev v Južno Afriko, glavno vprašanje pa je, kako a klimatizirati konje. Stotisoče konj je Angleška tekoma vojne že transportirala v Južno Afriko, koliko jih ji je pa ostalo? Polk, katerega omenja »Daily Express«, daje žalostno pričevalo tudi angleškim jahačem. Buri se izbornic izpoznajo na guerilla-vojni, angleški merodajni krogi v takem poznavanju Burov ne dosežejo niti do kolen, zato bodo pa tudi nadalje Buri slavili svoje zmage. Angleški davkoplačevalci bodo čudno gledali, ako se prične izvrševati načrt »Daily Express«, in takrat se tudi utegnejo izpolniti namigavanja burskega generala Bothe, ki menda že tudi za ta načrt ve.

Kako se počutijo Angleži v Južni Afriki,

dokazuje naslednja brzjavka iz Las Palmas na kanarskih otokih: »Transportni parnik „Simla“ je z vojnim materijalom in 225 možmi, namenjenimi za Južno Afriko, priplul sem, istotako je priplul sem transportni parnik „Roma“ s 459 ranjenci in bolniki, ki so namenjeni iz Južne Afrike domov.«

Kitchener o vsakem svojem vspehu hiti brzojavljati v Evropo, a burske vspehe zamolči. Sedaj brzojavlja Kitchener, da so čete Bruce Hamiltona okolu 29. decembra ujele 100 Burov, mej njimi tudi burskega poveljnika Erasma. Vsekakor so se torej angleške in burske čete morale spoprijeti. Kaka je angleška izguba? Da Kitchener o tem molči, je značilno in — sumljivo.

Iz bruselskih burskih krogov se poroča, da k Burom prihaja še vedno mnogo prostovoljcev iz Evrope in Amerike.

Razno.

Republika in cesarstvo. Iz Washingtona se poroča, da bode hčerka predsednika Roosevelta kumovala pri »krstu« nove jahte nemškega cesarja. — Komisija za proučenje biblijskih vprašanj. Razni listi naznanjajo, da je sv. oče imenoval komisijo, katere naloga je, razna biblijska vprašanja natančno proučiti. Cerkevni učenjaki raznih dežel in narodnosti se bodo udeleževali pri tem delu. Predsednik komisije je kardinal Parochi. — V Londonu se mudi japonski državnik marki Ito, katerega nazivajo azijskega Bismarcka. — Sežiganje mrličev na Pruskem. Prusko ministerstvo je dalo vladnim organom nalog, da upisa društev za sežiganje mrličev v društveni register ne smejo pripustiti.

Književnost in umetnost.

Koncert »Glasbene Matice«

v proslavo dr. Antona Dvořáka nam je pokazal v izbranem programu duha tega velikega mojstra. Gospod Hubad kot dirigent je bil res vzoren. V vsako nuanco skladateljevo se je ugloobil; zbor in orkester sta izborno interpretirala njegovo in skladateljevo misel. »Programne« skladbe Dvořákové so posebne vrste epična glasba. To so deklamacije, katerih nam ne predava človeški glas in deklamatorjeva akcija, ampak orkester nam pripoveduje celo zgodbo s svojo zgovorno, zdaj bučečo, zdaj milo tožečo harmonijo. »Simfonične pesmi« imenuje Dvořák te svoje umotvore, ki kažejo res v svoji konstrukciji značaj simfonij, a niso čiste simfonije, ker jim je dana podlaga v konkretni zgodbi, v baladi, katero morajo izražati. Zdaj čujemo iz orkestra otroške igrade, zdaj svarjenje materino, zdaj korake divje žene, zdaj udarce polnočne ure. Žveketanje čaš pri ženitovanjski pojedini in padev v vodo — vse to nam slika orkester, brez besed, a vendar tako zgovorno, da se vidi vsa zgodba kakor naslikana. Krasno je pel dunajski dvorni operni pevec gospod Pacal Dvořákové karakteristične arije. Srebrni sopran gđ. Mire Devove se je lepo strinjala z njegovim polnim tenorjem. Od začetka je bila nekoliko pretiha v primeri z njim, a kmalu sta se našla in združila v impozantan dvospev. Veličastno je sklenil zbor ta slavnostni koncert z mogočnim psalmom: »Nova pesem Stvarnika proslavi!« Bila je najprimernejša proslava velikega mojstra.

»Dom in Svet«.

I. števec, prinaša sledečo vsebino: Nesrečno zlato! Povest. Spisal Bogdan Vened. Svetonočne romance. Zložil Silvin Sardenko. Ob tihih večerih . . . Spisal Ksaver Meško. Trtje in povrtje. Zložil Anton Medved. Akvilejska cerkev med Slovenci. Zgodovinska studija. Spisal dr. Jožef Gruden. Na odru življenja. Drama v štirih dejanjih. Spisal Anton Medved. Na mojem grobu. Zložil Anton Medved. »Absalon ruši Svetovitov tempelj«. Zgodovinska beležka k sliki na str. 8—9. Zapisal G. Od Save do Bospora. Potopisni spomini. Napisal Ivan Knific. Druga pomlad irskega naroda. Priobčil L. L. Tináčka. Z naših gor. Spisal Pavel Perko. Književnost: Slovenska književnost. Knjige »Družbe sv. Mohorja« za leto 1901.: Zgodbe vs. pisma. Pamet in vera. Umni kletar. — Knjiga za lahkomišelnje ljudi. Roza Jelodvorska. — Hrvaška književnost. Foma Gordjev. Trenutki. — Češka književnost. V pavočinah nervu. Kiekáni. Lyrické intermezzo. Písnič a meditace. Povidky a fauliletony. Apostati. — Iz drugih književnosti. Valentin Vodnik, der erste slovenische Dichter. Biographisches Lexicon des Kaiserthums Oesterreich. Glasba. »Ave«. Obrednik za organiste. To in ono. — Naše slike. — Oda papeža Leona XIII. ob začetku dvajsetega stoletja. Boj za ljub-

ljansko vseučilišče. — Češki umetniki. »Češka akademie cisarje a kralje Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění«. — Odlikovanje pisatelja. »Mučeništvo kristjanov v cirku Neronovem«. Antoni Malecki. — Gališki zgodovinar Izidor Šaranevič. Rusinsko vseučilišče v Lvovu. Ogrski Rusini. — Sin Tolstoj proti očetu Tolstemu. L. Andrejev. Kako se širi prosveta v Sibiriji — Osrednja zveza slovanskih častnikarjev. Narodnosti v avstrijski armadi. — Novejši holandski pisatelj. Kako je nastala beseda »Lah«. Cemu neki kadimo? — Slike: Absalon ruši Svetovitov tempelj. Sv. Trije kralji. Vinieta. Nadvojvoda Franc Ferdinand. Slikal Z. Ajdukiewicz. Od Save do Bospora. Zemun, str. 31; Belgrad, 33, Srbska narodna noša, 35; Kazanska soteska, 37; Trajanov napis, 39; Stara Oršova, 40; Herkulovi vari, 41; Kapela ogrske krone, 41; Železna vrata, 42. Prvič na ledu. Slikal J. Wodzinski. Vesela vožnja. Slikal Jaroslav Vešin.

»Voditelj« v bogoslovnih vedah, ki ga urejuje gospod dr. Fr. Kovačič v Mariboru, je nastopil peto leto. Vsebinska I. zvezka: O odpustkih, njih viri in koristi. Piše dr. J. Mlakar. — Judovske stranke ob Kristusovem času. Piše dr. Lesar. — Sveti apostol Andrej o krščanski ikonografiji. Spisal A. Stegenšek. — Sacra Rota Romana. Piše Fr. Stuhec. — Arhivalni izpiski za zgodovine lavantinske škofije. Piše A. Slekovec. — Dušno pastirstvo. — Cerkevni letopis. — Misijonski obzornik. — Slovstvo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. januarja.

Kdo bo tržaški škof. Poroča se nam: Veliko se govori in piše, kdo bo bodoči tržaški škof, posebno se pa za to zanima židovski »Piccolo« in prorokuje, da je gotova stvar, da bo tržaški škof poreški škof Flapp. Pisatelj teh vrstic je od kompetentne strani zvedel, da se je g. Flapp izrazil, da nikakor ne sprejme tržaške stolice, razun če bi se mu naravnost zapovedalo, ravno tako se pa tudi brani g. kanonik Kordač. — Po poročilu dunajske »Informacije« je to vprašanje že rešeno in sicer na ta način, da sta se Vatikan in pa avstrijska vlada zedinila na osebi monsignora Nagla, rektorja »Animae« v Rimu, ki ga je predlagala avstrijska vlada. Kandidat je rodom Nemeč in govori perfektno italijansko. List pravi končno, da dobi monsignor. Nogi dokler se ne priučijo slovanskih jezikov, po močnika, zmožnega slovenščine in hrvaščine.

Umrl je 6. t. m. na Jesenicah pri Veliki Dolini dr. Namorš, zdravnik in veleposestnik, večletni župan, ud krajnega šolskega, cerkveno-stavbenega odbora, okrajnega zastopa itd. Bog mu daj večni mir! — Umrl je v Mengšu gosp. Karol Suhadobnik, bivši pomožni uradnik pri okrožni sodišču ljubljanskem.

Nova železnica. Železniški minister dr. pl. Wittek je v nedeljo v družbi sekcijskega šefa Wurmba in višjega stavbenega svetnika Hannacha ogledal si pri Hrušici dela pri predoru skozi Karavanke. Včeraj je bil železniški minister v Bohinjski Bistrici.

Potrjen zakon. Od kranjskega dež. zbora sklenjeni načrt o preložitvi okrajne ceste med Sp. in Gor. Gorjani je dobil cesarjevo potrjenje.

Odklonjeni načrt. Cesar ni sankcioniral zakonskega načrta, katerega je sklenil koroški deželni zbor o spremembi deželnege reda in o spremembi deželnege volivnege reda.

»Slovenskemu Narodu« v odgovor. Žrebanje efektne loterije se je revršilo dne 30. grudna 1901. pričel c. kr. notarja dr. Franca Voka. — Zapisnik izrebanih števil in dobitkov je sestavljen in od c. kr. notarja potrjen. Ko pride iz tiskarne, bode vsem pristopen. — »Da se je po Ljubljani pridno prodajalo«, je morebiti res, a da se je malo prodalo, je gotovo, ker od vseh (200.000) srečk jih je 90% nerazprodanih, in kar je prodanih, so ostale večji del zunaj Ljubljane ali celo zunaj Kranjske. — Ako je kdo z g. dež. glavarjem agitiral za srečke, je to delal na svojo roko; reanici na ljubo pa povemo, da je g. dež. glavar pl. Detela vselej krepko podpiral zavetišče. Odbor.

Za vseučilišče v Ljubljani poslali so potem mestnega magistrata peticije, in sicer na ministerstvo občina Renče pri Gorici; na državni zbor pa vodstvo ljudske šole

v Skomarjih pri Vitanju in krajni šolski svet ravno tam.

Imenovan je hišnim zdravnikom v mestni ubožnici g. dr. Zajec.

Električna razsvetljava v Kranju. Dne 4. t. m. zvečer zasvetili sta v Kranju prvi električni obločnici, kateri je gosp. Kreuzberger napravil na svoji hiši. Tudi v nedeljo so se skušnje z električno razsvetlavo nadaljevale. Turbina je vrlo domače delo g. Žabkarjeve tovarne iz Ljubljane.

Žalosten dogodek. Kočarica Marija Ratajc iz Jezera, okraj Trebnje, in njeni dve hčeri so se 4. t. m. zvečer kregale. Mož ene hčere vrgel je med prepirajoče ženske kamen, da bi jih razdružil. Kamen je zadel Marijo Ratajc na glavi in ji tako prebil črepinjo, da je še isto noč umrla.

Iz ljudske kuhinje. V nedeljo 5. t. m. so priredili požrtvovalni načelnik gosp. Dreise, načelnica gosp. Kosova in nje namestnica gospa Fleischmanova v tukajšnji ljudski kuhinji izvanredno kosilo, pri katerem se je točilo brezplačno tudi vino. Za neumorni trud delujočih gospej in gospodičen se je v imenu dijakov prav ginljivo zahvalil osmošolec Rudolf Est. K omenjenemu kosilu pripomogli so dobrosrčno gospa Zormanova iz Šiške z moko za pecivo, gospa Juvančičeva in gospod Jeglič z vinom, tvrdka Perdan pa je skrbela, da so bile potice prav dobro potresene. Dal Bog, da bi se število dobrotnikov obilo pomnožilo zlasti, ker bode koncem letošnjega šolskega leta obhajal tako koristni in zaslužni zavod 25letnico svojega obstanka, da se nadejamo, a revnim dijakom pripravi zopet vesel in srečen dan!

Potrjen zakon. Zakon, katerega je sklenil goriški deželni zbor glede uravnave plač za učiteljice na meščanskih šolah, je zadobil Najvišje potrjenje.

Italijanska realna gimnazija v Gorici. Mestni svet goriški je razpravljal o prošnji furlanskega polit. društva za ustanovitev ital. realne gimnazije v Gorici. Bili so sprejeti predlogi poročevalca dr. Pinaučiga, da se goriški mestni magistrat obrne s prošnjo do vseh furlanskih občin, naj bi te naznanile prispevke za vzdrževanje takega zavoda, potem pa, ko bodo znane svote, s katerimi bi te občine hotele prispevati, naj mesto goriško dovoli potrebno svoto, ki bi z onimi furlanskih občin zadostovala, da se doseže gori omenjeni namen. Če se pomisli, da ima goriško mesto vsako leto velikanski deficit v svojem proračunu, ter da tudi drugim furlanskim občinam ne ostaja preveč denarja, potem se lahko sklepa, da poteče po Sodci še mnogo, mnogo vode, predno pride do kaj resnega v tem pogledu.

Razpor v »Societa politica istriana«. Iz tega laškega političnega društva je izstopilo 84 članov iz Pulja, češ da društvo ne varuje koristi Pulja.

Mandat odložil je poslanec za gorisko laško posestvo conte Panigaj.

Proračun goriškega deželnega zaklada za leto 1902. Rednih potrebščin izkazuje 875.183 K, izrednih pa 105.941. Med izrednimi troški čitamo 24.000 K za poljedelstvo, 6000 za zdravstvo, 24.641 za uk in izobrazbo, 30.000 podpore za ceste in mostove, 17.300 deželni dolg in 4000 za troške. Pokritje je proračunjeno na 361.014 K. Potrebščine znašajo skupaj 981.124 K; ako odštejemo od tega pokritje 361.014 K, dobimo primanjkljaja 620.110 K. Ta primanjkljaj pa se more pokriti 1. z doklado: a) 18% na zemljarino, b) 20% na hišarino in najmarino, c) 25% na pridobnino ter na davščino večjih osebnih dohodarin (izvzemši osebno dohodarino v smislu zakona 25. nov. 1896; 2. za 80% doklado na državno potrošnino vina, mošta in mesa; 3. za deželno davščino na pivo. To vse skupaj bi dalo 620.952 K; tako bi ostalo prebitka 842 K. Proračun deželne kmetijske šole kaže potrebščin 42.675 K, pokritje je proračunjeno na 22.250 K; torej primanjkljaj 20.425 K.

Tatvina v upravnistvu »Edinosti.« Po noči so v prostore upravnistva »Edinosti« v Trstu udrli tatovi in odnesli ročno blagajno, v kateri je bilo 462 K 50 v. Prazno in razbito blagajno je neka ženska prinesla na policijo.

V Celju bodo v nedeljo dne 12. t. m. v dvorani »Narodnega doma« predstavljali znano narodno igro s petjem »Deseti brat«. Začetek ob 8. uri.

13 leten deček samomorilec. V Medvejci pri laškem Vidmu se je obesil nek 13 letni deček Valentin Felcaro.

Velikonočni izlet v Dalmacijo in Črno goro, ki ga prireja »Klub čeških društev« v Brnu, bo zbral mnogo udeležnikov. Kdor hoče s salonskim parnikom potovati, naj se kmalu oglasi pri omenjenem klubu.

»Kaj je na svetu vse mogoče.« Pod tem naslovom poroča »Mira«, katerega toplo priporočamo, o dogodkih pri zidanju karavanske železnice iz St. Jakoba v Rožu: Minule dni pelje kmet Kovar iz Podgrada po novi cesti v Področje ter po nesreči z zadnjim kolesom zadene v palico, ki jo je inženir, ki je tam meril, ukazal vsaditi precej v cesto. Kovar bi se palice bil sicer mogel ogniti v breg, a je mislil, da jo bode poleg nje stoječi pomagač inženir odmaknil; a ta tega ni storil in palica je padla na tla ter se je prelomila na dva konca. Radi te malenkosti je inženir Kovarja tožil, češ, da je namenoma tako vozil ter nalašč zadel ob palico. K obravnavi v Rožek pa so sicer prišli zatoženec in priče, ni pa bilo tožitelja! Se je mar sramoval svojega več ko otročjega dejanja? Mi pa vprašamo: Kaj pa bi država rekla, ko bi kmetje proti njej enako postopali, kakor postopajo proti kmetu državni služabniki? Koliko veliko več vrednih dreves so toženemu kmetu in mnogim drugim ukazali posekati inženirji, ki so merili za železnico, in marsikatero drevo moralo je pasti po nepotrebnem; nihče pa lastnikov ni prašal dovoljenja in nihče jim ni plačal odškodnine! Že dve leti je minulo, ko so merili in sekali drevesca v najboljši rasti; še dosedaj pa oškodovani niti vedo ne, bodejo li sploh kedaj dobili odškodnino. Upanja menda ni veliko; saj je rekel eden izmed merodajnih gospodov: »Ach, die Herren, die damals gemessen haben, sind schon längst fort; die Beschädigten hätten sich früher melden sollen.« (Oni gospodje, ki so prej merili, so že davno odšli; oškodovani bi se morali prej oglasiti.) Pa saj menda oni gospodje niso merili za se, ampak za državo in država pa vendar ni že odpotovala iz Avstrije? Tako: kmet, če ti narediš škodo, da še tako neznamno, poravnaj jo in bodi kaznovan; ako pa tebe oškodujejo, pa potrpi in molči, nazadnje pa — glej skozi prste!

Efektna loterija prost. gasilnega društva v Radovljici. Dne 31. decembra se je vršilo zbiranje srečk elektne loterije. Glavni dobitki odpadejo na številke 2435, 5863 in 7956. Na poslednjo številko odpade prvi dobitek. Dobitki se morajo dvigniti do 2. februarja, sicer zapadejo v korist društva.

Na Brezljah je bilo zadnje leto 2388 svetih maš in krog 45.000 svetih obhajil. Če se upošteva še mošenjska cerkev, je bilo v celi župniji nad 2500 svetih maš in do 50.000 obhajil. Toliko romarjev še nikdar ni bilo.

Zopet otrok zgorel. Z Livka poročajo: Dne 30. dec. zjutraj šla sta Ivan in Tereza Drešček v bližnji hlev k živini ter svojega 5 letnega Jožefa samega pustila v hiši. Deček se je preveč približal ognju, obleka se mu je unela in po 24 urah je v strašnih bolečinah dokončal svoje mlado življenje. Stariši, pazite vselej in povsod na otroke!

Ljubljanske novice. Kap je zadel g. Jos. Nollija, člana slovenske opere in odgov. urednika »Narodovega«. Govoriti ne more več. G. Noll je bil že dalje časa bolehen. — Peš po Evropi. Hanslik, o katerem smo v soboto poročali, odpotuje preko Postojine v Trst od tod se poda na Laško. Po Ljubljani je mož, ki bi lahko kaj pametnega delal, z »beračenjem« ljudi jako nadlegoval. Domači berači nimajo take prostosti. — Nov krojač za dame se bo naselil v Ljubljani. — Zaročili so se: dr. Hubert Souvan, c. kr. koncipist pri fin. prokuraturi z gđ. Leonijo Souvan, g. Vinko Premk, c. kr. davčni kontrolor z gđ. Antonijo Blass, g. Karol Glöckner, c. in kr. stotnik v 4. lov. bataljonu z gđ. Filipino Rüling pl. Rüdingen, gosp.

Ivan Lazar, postaje načelnik z gđ. Ano Jager in g. Josip Schrey, nadnatakar z gđ. Ivano Anžič, hčerko mesarskega mojstra. — Poročil se je tovarnar gosp. Pavel Seemann z gđ. Lotte Mühlvenzl. — Tat pri jaslicah. Od jaslic v cerkvi sv. Petra odnesel je v soboto zvečer neznan tat tružico za denar. Tružico so dobili neodprto pod nekim kozolcem pri Tomačevem, pa tudi ves denar je bil še v tružici. Uzmovič je bil skoro gotovo kak rekrut mej tatovi, da tružice ni razbil, ko je bil njegov »pipec« preslab, da bi jo odprl. — Zopet zlomila elek. želez. zavoro. Voz električne železnice je pred večerajšnjim zvečer zopet zaletel se v zaprto zavoro dolenske železnice na Dolenjski cesti in les strl. Druge nesreče hvala Bogu, ni bilo. — Zgubil je nekdo denarnico iz črnega usnja. V denarnici je bilo 100 kron, več vizitk in legitimacijskih papirjev. — Tatvina v nunski cerkvi. Včeraj zvečer med 5. in 6. uro je neznan tat ukrad iz nunske cerkve nabiralnik za denar. Nabiralnik so dobili danes zjutraj neodprto na sv. Petra nasipu. Ta tatvina je precej slična z ono, ki se je zgodila v soboto v sv. Petra cerkvi. — Povožil je neki hlapec imenom Rus na Mestnem trgu priletel ženico Marijo Ogrin s Karlovske ceste. — Gospodarja ogoljufal. Dimnikarski pomočnik Karol Biderman je ogoljufal svojega gospodarja dimnikarskega mojstra g. Spitzerja za 86 kron. Gospod Spitzer je svojega pomočnika pooblastil pobirati pristojbino za ometanje pri strankah. Biderman si je z nabranim denarjem gosp. Spitzerja napravil novo obleko in ostali denar zapil. Pri pijači sedečega zmotil ga je stražnik, ki ga je aretiral. — Strah pred šolo. Zgubil se je 10letni Jožef Trkman iz Vodmata, ker se je zbal šole. Fant je iz strahu pred šolo že tretjič ušel.

Ponesrečil se je 1. t. m. 48 letni posestnik Jos. Bevc iz Žirov. Sredi noči je malo vinjen padel v potok Ločnica in utonil. Nogi je imel zapleteni v grmovju, gornji del života pa v vodi.

Afera Wallburg. Zagovorniki Ernsta Wallburga, ki je še vedno v preiskovalnem zaporu v Budimpešti, so pri justičnem ministru prosili, naj se Wallburga izpusti in naj se ga postavi pod policijsko nadzorstvo. Prošnja je bila odklonjena. Justični minister je pozval preiskovalnega sodnika, naj vprašanje, ali se Wallburg izroči avstr. sodiščem ali ne, kakor hitro mogoče reši. Vprašanje, ni-li Wallburg zgubil ogerskega domovinstva, ker je deset let živel izven Ogorske, se je rešilo na korist Wallburga, ker se je dokazalo, da je vsako leto vsaj za par dnij prišel v Budimpešto. Zamotano je drugo vprašanje. V krstnem listu Wallburgovem je zabeležen kot oče Wallburgov pruski častnik Karl Wallburg in kot mati neka Laura Hugonay. To je fingiran vpis, ker Wallburga mati je bila gotovo Laura Kublič. Preiskovalni sodnik se je obrnil v Berlin v vprašanjem, ali je živel kedaj pruski častnik Karl Wallburg in v kakem razmerju je bil do Ernsta Wallburga. Zaslišan bode tudi še živeči stari oče Laure Kublič. Po izvršitvi teh poizvedb se bo odločilo vprašanje o Wallburgovi izročitvi.

Avstrijski parnik zgorel. Iz Ruena se poroča: Avstrijski parnik »Deak«, ki je odplul iz Trsta obložen z žitom in lesom, je zgorel. Škoda je velika.

Buller na Reki. Znani angleški general Buller je 1. t. m. obiskal Opatijo in Reko.

Z Reke se nam piše: Po dolgih letih je bila letos na Božič zopet »polnočka«, na veliko veselje naroda, ki se je udeležil božje službe v vseh cerkvah v prav velikem številu in v lepem redu. Neki tukajšnji list je raztrosil neresnično vest, da je bilo v sveti noči veliko nezmernosti in nereda v cerkvi. Nezmernosti v tej sveti noči so tod žalibog navadne, kakor da ne bi imeli mnogi druge noči za to, kakor ravno to sv. noč. Ali v zlic ti slabi navadi takih razgrajčev ni bilo v cerkev. — V naši okolici opaža se neka hajka na hrvaško svečenstvo — in to od liberalne strani in od strani vlade, katera daje svojim organom nalog, da tajno nadzirajo in tožijo duhovnike. Na Hrvaškem se morajo pripraviti na strašne posledice velike politične korupcije. — Dne 6. t. m. je bila

na Reki instalacija novoimenovanega opata in kanonika Martinca. — O toliko potrebni in pravično zahtevani hrvaški šoli na Reki ni duha ne sluha. — Te dni sem bil v naši okolici; na potu mej dečki opazim moža, ki je bil oblečen kakor železniški paznik. Kaj je to? Došel je z Mažarskega na počitnice. Tam imajo zavode in šole za take otroke, da jih iznenarodijo.

Slovenec bo proglašen blaženim. Iz Rima prihaja naslednja vest: Kardinal Martinelli deluje na to, da se bo kmalu pričela obravnava za proglašenje blaženih — ameriških škofov, Friderika Baraga, prvega škofa v Marquette, Mich., in Jožefa Neumann, škofa v Philadelphiji, Pa., duhovnika Selos iz reda oo. redemtoristov v New-Orleans, in sestre Seton, ki je ustanovila v Združenih državah red usmiljenih sester Sister of Charity. V to potrebne dokumente je kardinal izročil vatikanskemu kolegiju za proglašenje blaženih. Slovenec Friderik Irenej Baraga se je porodil dne 29. junija 1797 v gradiču Malavas v župniji Dobrnič na Dolenjskem od Janeza Nep. Baraga in matere Marije Katarine pl. Jendič. Prva leta mladosti je prebil v Trebnjem. Šolal se je v Ljubljani, potem pa je odšel na dunajsko vseučilišče, da bi študiral pravo. Od tam se je kmalu povrnil in vstopil v ljubljansko semenišče. Po dveletnem učenju je bil posvečen v mašnika in leta 1824 je pel prvo sv. mašo. Ko je vstopil v duhovski stan, se je odpovedal vsi dedščini in celo letni dohodnini 600 gld., vse to pa na korist svoji sestri Amaliji. Prvo duhovsko službo je nastopil v Šmartnem pri Kranju, kjer je spisal proslulo knjigo »Dušna paša«. L. 1828 je bil prestavljen v Metliko na Dolenjsko. Dne 1. decembra se je ukrcal Baraga v Havru proti Ameriki in 31. decembra je dospel v Novi Jork. Cincinnatiški škof Fenwick je Baraga prav prijazno vsprejel. Tu se je Baraga izpopolnjeval v angleščini in se začel učiti tudi indijanskega jezika. 21. aprila je že odpotoval na misijonarjenje med Indijance. Tu se je začelo pravo delovanje zaslužnega moža. Celo življenje je bilo pravi posnetek apostola Pavla v vseh ozirih. Dne 19. januarja 1868 je mirno v Gospodu zaspal.

Konec sveta. Zopet strašijo vesti o koncu sveta. Vesti prihajajo iz Kalifornije in sicer iz Lickovega observat. Gospodje v observatoriju pravijo, da se opazili soince šeste veličine, katerega so imenovali »Grom bridge«. Ta stvar se premika v siloviti hitrosti 240 kilometrov v sekundi in sicer naravnost proti naši zemlji. To trdijo gospodje v Lick observatoriju, češ, da so poslali to iz raznih fotografij. Koliko daleč od zemlje je še ta sovražnik našega sveta? Žalibog tega ne povedo gospodje iz Kalifornije. Mogoče se tudi »Grom bridge« spremeni, kakor se vedno ob sličnih prorokovanjih zgodilo, in se namestu v našo zemljo zaleti kam drugam.

Od raznih strani. Gledališče pogorelo. Iz New Yorka se poroča: V Bowery gledališču je dne 1. januarja po večerni predstavi pričelo goreti. Celo poslopje z inventarjem je pogorelo. — Zavržena revizija. Iz Lipskega se poroča, da je državno sodišče zavrglo revizijo procesa o znanem roparskem morilcu Kneisslu, ki je bil 19. nov. pr. l. v Augsburgu obsojen k smrti. — Napad na pastorka. V občini Alberti, okraj peštanski, je evangeliški učitelj Csorba streljal na evangeliškega pastorka in je potem sebe ustrelil. Pastor je nepoškodovan, učitelj je bil pa na mestu mrtev. — Umrli je opat cistercijskega samostana Heiligenkreuz Hen. Grünbeck. Pogreb je bil v soboto. Dr. Emil Holub na smrtni postelji. Bolezen dr. Emila Holuba, znanega raziskovalca Afrike, ki je že več mesecev bolan na malariji, se je vsled tega, ker se je pridružil unetje trebušne mrene, obrnila tako na zlo, da se je vsako uro bati katastrofe. — Stojalowskiemu je prepovedano brati mašo. — Stavka v Amsterdamu. 6000 amsterdamskih delavcev, ki brusijo diamante, je pričelo iz mezdnih ozirav stavkati. Delavnice so zaprte. — Kravao dejanje pred božičnim drevescem. V vasi Stetten se je pred božičnim drevescem spel oče s sinom, ki ni bil z darovi zadovoljen. Sin je potegnil iz žepa nož in ga zasadi očetu v prsa. — Velike snežne viharje je imela te dni Norveška. Mnogo vlakov je bilo zasneženih. — Prebivalstvo Belgije. Izid ljudskega štetja v Belgiji so je proglašali te dni. Prebivalstva je sedaj v Belgiji 67 milijonov oseb, pomnožilo se je prebivalstvo za 643.000 oseb.

Nov kanal bodo zgradili, kakor se poročila iz Varšave, med mestoma Wlozawsk na Vieli in Konin na Vavti. — Kap za dela je svetnika višjega deželnega sodišča na Dunaju dr. Ulricha. V trenutku, ko je zapustil svoje stanovanje, zgrudil se je mrtev na tla. — Kongres ruskih zdravnikov in naravoslovcev se vrši v Petrogradu. Na kongresu so zastopane tudi češka akademija, češka univerza in univerza v Krakovem.

Napad na škofa v božični noči. V katedrali v Livornu se je pri polnočni maši v božični noči izvršil napad na škofa Gianija. Nek mož je planil k altarcu, zagrabil škofa za obleko in ga izkušal pobiti na tla. Duhovščina in nekaj oseb iz ljudstva priskočilo je škofu na pomoč, in posrečilo se je po dolgem boju premagati napadalca. V natlačeno cerkvi je mej tem prizorom ljudstvo prestrašeno kričalo, vender se je skoro posrečilo prepričati ljudi, da ni nobene nevarnosti več. Škof je z občudovanja vredno mirnostjo nadaljeval sv. mašo. Napadalec Cesar Taddei, vprašan, zakaj je škofa napadel, daje nasprotujoče si izjave. Protopostariji in njihovi brati so proti škofu napravili zadnje dni silno gonjo radi njegovega govora „Rim ali smrt“ na katoliškem kongresu. Napad je gotovo v zvezi s to gonjo. Meščanstvo namerava na čast plemenitemu škofu napraviti slavoslojni spreved po mestu.

Sejmi po Slovenskem od 7. do 11. jan. Na Kranjskem: 7. v Novem mestu, Kotelju pri Kočevju in v Metliki; 8. v Ljubljani in Krškem; 10. v Zalogu. — Na slovenskem Štajerskem: 7. v Celju; 11. v Planini. — Na Koroškem: 11. v Gmintu. — Na Primorskem: 7. v Štanjelu.

Društva.

(Slovensko planin. društvo) pridedi prvi počno zabavni večer v sredo dne 8. jan. 1902 v »Narodnem domu«. Predaval bo naš znani planinski prijatelj g. katehet I. Mlakar o svojem letošnjem potovanju po planinah. Ker je g. Mlakar znan kot izvrsten turist in dober humorist, nadjamo se, da nam ta večer nudi mnogo užitek in zabave. Začetek je ob 8. uri. Pristop imajo društveniki in po njih vpeljeni prijatelji.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Prijatelj šolske mladine 20 K. — G. dr. Gruden, prefekt v Alojznici 20 K. — G. A. Janežič, fin. komisar v Ljubljani 6 K za mesec januarij. — P. B. Vovk iz Brežic 2 K. — G. I. Kunauer, župnik na Golem 10 K. — G. A. Jemec, župnik Podlipo 5 K. — Iz Žalne po g. V. Berniku 3 K. — G. A. Ramoveš, župnik v Dobropoljah, 10 K. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Zofija, 6. jan. Sobranje je v večerajšnji seji z 69 proti 67 glasovom odklonilo budgetni provizorij. Ministerski predsednik Danjev je nato prebral knezov ukaz, s katerim se razpušča sobranje.

Barcelona, 7. januarja. Pri predvečerajšnjih nemirih v Barceloni je moralo posredovati konjeničstvo. Stavkujočih je demonstriralo več tisočev. Izdaja anarhističnih listov se ustavi. Vsi shodi so prepovedani. Orožništvo je prišlo na sled anarhistični zaroti, ki je bila razprostrta po deželi. Zarotniki so nameravali užgati mnogo poslopj.

Novjork, 7. jan. General Uribe Uribe je z 2000 vstaši udrl v oddelek Santander ter si osvojil mesto Bukaramanga. Sedaj namerava prodirati proti Panami ter prisiliti to mesto, da se uda.

Buenos-Ayres, 6. jan. Argentinsko-čilenski razpor se je vnovič po-

ostril. Argentinska vlada je sklenila pretrgati diplomatske zveze s Čile.

Bruselj, 7. januarja. Angleška je nedavno vprašala Krügerja za mirovne pogoje. Krüger je izjavil, da je pripravljen pričeti pogajanja na podlagi popolne neodvisnosti Burov.

London, 7. jan. Oddelek angleških vojakov so na potu iz Brukspruita napadli Buri. Ubitih je 6 Angležev in 13 ranjenih. Po dvehurnem boju se je sovražnik umaknil z nekoliko izgubami.

Umrli so:

2. januarja. Olga Škof, kolporterja hči, 4 leta, Cerkvene ulice 21, meningitis.
3. januarja. Ana Lekan, kavarnarja žena, 36 let, Sv. Jakoba trg 2, paralysis cordis. — Terezija Jevnikar, delavka, 25 let, Hradeckega vas 26, pljučnica.
4. januarja. Frao Golob, mizarja sin, 13 let, Črna vas 2, ošpice.

V bolnišnici:

1. januarja. Marija Ferkol, gostija, 62 let, srčna hiba.
3. januarja. Marjeta Knez, delavca žena, 33 let, vsled raka. — Fran Pajk, premogar, 57 let, retentio urinae. — Terezija Vidregar, delavca žena, 29 let, sepsis puerperalis.
4. januarja. Ivan Valušnik, krojaški pomočnik, 24 let, jetika.

V hiralnici:

3. januarja. Adela Seibel, krojača hči, 35 let, dementia praecox, oedema pulm.

Meteorološko poročilo.

Stacija nad morjem 306,9 m. srednja vlažni tlak 736,0 mm.

Dn.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrost	Nebo	Relativna vlažnost
4.	9. zveč.	740,6	-0,3	sr. sever	megla	—
5.	1. zjut.	737,3	-3,2	brezvetr.	megla	00
	2. popol.	737,5	-2,2	brezv.	iasno	—
5.	9. zveč.	738,1	0,9	sl. jvzh.	megla	—
6.	7. zjut.	742,6	1,6	sl. svzh.	pol. oblac.	0-0
	2. popol.	742,0	5,2	sl. jug	jasno	—
6.	9. zveč.	740,6	-2,2	sr. jvzh.	jasno	—
7.	1. zjut.	740,7	3,5	sr. svzh.	del. oblac.	0-0
	2. popol.	741,1	5,0	sl. jug	jasno	—

Srednja temperatura sobote 0,2°, normale: -2,7°
Srednja temperatura nedelje 0,0°, norm.: -2,7°
Srednja temperatura ponedeljka 2,6°, normale: -2,7°

30 1-1

Tužnim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš predragi, nepozabljivi soprog, oziroma oče, stari oče, brat in svak, gospod

dr. Ignacij Namorš

zdravnik in posestnik v Jesenicah na Savi

danes ob polu 1. uri ponoči po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 57. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega ranjencega se bode v sredo, dne 8. t. m., ob 10. uri predpolodne slovesno blagoslovilo in iz hiše žalosti v Jesenicah na ondotno pokopališče sv. Magdalene pripeljalo ter položilo k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Magdalene dne 15. t. m. ob 9. uri predpolodne.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Jesenicah na Dolenjskem, dne 6. prosinca 1902.

Fani dr. Namorševa soproga. — Julij Namorš c. kr. poročnik v 18. pešpolku, sin Herminka Zvirnarja. Namorš c. kr. nadporočnika soproga, hči. — Fani Dinghofer roj. Hribar, Leop. Lončar roj. Hribar c. kr. finančnega svetnika soproga, pastorki. Ivan Namorš blagajnik esk. banke v Zagrebu, Raimund Namorš posestnik v Čatežu, brata. Fran Zvirnar c. kr. nadporočnik v 27. bram. pešpolku. Ivan Lončar c. kr. finančni svetnik, zeta. Svaki, svakinje, vnuki, vnukinje.

31 1-1

Ivan Traven, kapelan, in Anton Voglar naznanjata v svojem in sorodnikov imenu, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti svojega župaika, oziroma brata, prečastitega gospoda

Josipa Voglar-ja

župnika, častnega občana sodraškega in ustanovnega člana raznih tukajšnjih društev

ki je danes, dne 5. januarja, ob 1/2.11. uri zvečer po mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal v dobi 65 let.

Pogreb bode v sredo, dne 8. januarja, ob 10. uri dopoldne.

Blagega pokojnika priporočava v molitev.

V Sodražici, 5. januarja 1902.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Poštna odpraviteljica in telegrafistinja

s prav dobrimi spridevali išče službe in je pripravljena, da takoj nastopi, če treba. 1247 6-6
Naslov je: A. K. E., poste restante Vipava.

Izredna prilobnost za nakup!

Tovarna za plahte mi naroča, naj prodam ostanek za polovično ceno. Posudim toraj jako fine, teške, nerazrušne

prve vrste zimse konjske plahte

izvrstnega dela, mehke, gorke, s pisanimi robovi, pripravne tudi za odejo na posteljo, v prav mrtev kup. Cene: Komsd vrste A, 170x110 cm, 4 K; vrste II, fineše, 5 K; III, najfinejša vrsta C, za gospódo, Dublé, dvojarvne, 160x200 cm, ki celega konja pokrije, 7 K. Pošiljam le najboljše plahte, brezmadežne, mehke, debele, močne. Dobiva veliko naročil za graščinske hleve, posestva, zavode itd. Nevarnosti ni nobene, ker nazaj vzamem blago, ako ne ugaja.

Proti povzetju pošilja M. Rundbakin, Dunaj, IX., Berggasse 8. 1116 10-7

V najem se dá lokal, oziroma prodá se stara, dobro upeljana 1261 4-8

specerijska trgovina,

zdržena z žganjetočem, v nekem trgu na Dolenjskem.

Pri prevzetju zahteva se ena tretjina, t. j. okoli 1000 kron, na račun. Drugo pod zmernimi pogoji.

Naslov se izvê pri upravnistvu „Slovenca“.

Sveče za cerkev,

pristno, zanesljivo blago,

priporoča po zmerni ceni

L. POKORNY,

svečar 1180 8-5

v Celji, Gledališke ulice št. 3.

MATTONIJEV GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim vspehom rabi pri boleznih:

motenem prebavljenju,

želodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slast do jedi, zgagi itd., ter

katarih v sapilih,

zaslizenju, kašlju in hripavosti. (III.) 17 1

Izvirnik: Giesshühl Sauerbrunn,

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih spenerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastnerju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Razglas.

25 3-1

V Ilirski Bistrici na Kranjskem se bode prodajala konkurzna zaloga blaga iz konkurza trgovca Aleksandra Ličan en bloc — to je po čez — ponudbenim potom onemu, ki bode največ ponudil. Zaloga sestoji iz specerijskega in manufakturnega blaga, dalje iz železnine, moke in žita, in je ta zaloga blaga iz trgovine v Ilirski Bistrici po sodni ceni vredna 15.031 K 29 h in od gori navedene zaloge ločena zaloga blaga iz trgovine v Dolenjah 1917 K 4 h.

Za vsako zalogo blaga poslati je posebej pismeno ponudbo najkasneje do 20. januarja 1902 upravniku konkurzne mase brez kavcije.

Kupnino je plačati takoj po sprejemu ponudbe v gotovini upravniku mase in si upravnik mase izrecno pridrži pravico posamezne ali vse ponudbe sprejeti ali ne, ne da bi moral za to navesti razloge.

Sprejem ali zavrnitev ponudbe naznanila se bodeta pismeno najkasneje do 1. februarja 1902.

Popisni in cenilni zapisnik in zaloga blaga more se ogledati do 20. januarja 1902 med sodnimi uradnimi urami v Ilirski Bistrici. Uprava mase morebitnim kupcem ne jamči ni za množino, ni za kakovost v cenilnem zapisniku navedenega blaga in kupec mora takoj po sprejemu svoje ponudbe na svojo nevarnost in troške prevzeti zalogo blaga.

Upravnik konkurzne mase:

Dr. Alojzij Žnidarič,

c. kr. notar v Ilirski Bistrici.

Žrebanje

nepreklicno

16. januarja 1902

Srečke za „toplotne sôbe“.

Glavni dobiček 181 18-14

kron 40.000 vrednosti.

Srečke po 1 kroni priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

Dunajška borza.

Dne 4. januarja.

Skupni letavni dolg v notah	99 45
Skupni državni dolg v srebru	99 40
Avstrijska zlata renta 4%	119 25
Avstrijska bronasta renta 4% na 200 kron	96 10
Ogerska zlata renta 4%	118 80
Ogerska bronasta renta 4% na 200	94 85
Avstro-ogerske bančne delnice, 500 gl.	1590—
Kreditne delnice, 160 gl.	641—
London vista	239 10
Benški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117 17 1/2

20 mark	23 44
20 frankov (napoleonov)	19 04
Italijanski bankovci	93 90
C. kr. cekini	11 30

Dne 4. januarja.

3 1/2% državne srečke 1. 1853. 250 gl.	190 10
5% državne srečke 1. 1860. 100 gl.	171—
Državne srečke 1. 1864. 100 gl.	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96 50
Tisne srečke 4%, 100 gl.	147 60
Dunavske vrvavne srečke 5%	—

Dunavske vrvavne posojilo 1. 1878	105 75
Zastavna pisna av. osr. sem. kred. banka 4%	94 60
Prijolietne obveznice državne železnice	435—
jozne železnice 5%	318—
juzne železnice 5%	120 30
dolenjskih železnic 4%	397—
Kreditne srečke, 100 gl.	—
4% srečke dunav. pavobr. družbe, 100 gl.	500—
Avstrijskega rubežnega kriša srečke, 10 gl.	50—
Ogerskega	25—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	17 10
Rudolfove srečke, 10 gl.	78—

Bančne srečke, 40 gl.	222—
Sl. Goriške srečke, 40 gl.	240—
Waldeckove srečke, 20 gl.	—
Ljubljanske srečke	73—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	262—
Akcije Ferdinandove avst. želez. 1000 gl. vl. s.	5480—
Akcije tejaškega Lloydja 500 gl.	850—
Akcije juzne železnice, 200 gl. av.	79 75
Spisna avstrijska stavbna družba	148—
Montauska družba avst. plan.	403—
Tebovaljska prometarska družba, 70 gl.	425—
Panirnih rubljev 100	252 75

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izrebanju uspešnega dobika. — Promose za vsako žrebanje. Kulana izvršitev naročil na borzi.

Menjarska delniška družba

„M E R C U R“

I. Wollzeile 10 in 12, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnili so vseh gospodarstvenih in finančnih uradnih, potem o kurzih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni svati za doslej kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.